

Sygn. akt: III U 101/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 maja 2013 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Bożena Beata Bielska
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Małgorzata Bednarek

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 maja 2013 r. w O.

sprawy z odwołania W. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania W. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 11.01.2012r. **znak** (...)

orzeka:

1. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje W. K. prawo do emerytury od 30.01.2012r.,
2. stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

/-/na oryginale właściwy podpis

Na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P. Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 19.02.2014.r., sygn. akt III AUa 1037/13:

oddala apelację.

/-/na oryginale właściwe podpisy

Sygn. akt III U 101/12

UZASADNIENIE

W. K. wniósł odwołanie od decyzji (...) w P. z dnia 11.01.2012r., którą to decyzją ZUS odmówił mu prawa do wskazując, że nie udowodnił on wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. W uzasadnieniu wskazał, że

organ rentowy do pracy w szczególnych warunkach niesłusznie nie zaliczył mu okresów zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. w W. od 01.11.1975r. do 30.09.1978r. i od 01.05.1986r. do 01.11.1998r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Podniósł, że W. K. nie spełnia warunków do przyznania wcześniejszej emerytury, gdyż pomimo osiągnięcia wymaganego wieku emerytalnego 60 lat i legitymowania się ponad 25-letnim ogólnym stażem pracy, nie posiada wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy podniósł, że do pracy w szczególnych warunkach nie został zaliczony okres zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. w W. od 01.11.1975r. do 30.09.1978r. i od 01.05.1986r. do 01.11.1998r., ponieważ charakter pracy podany w świadectwie pracy w szczególnych warunkach nie odpowiada stanowisku podanemu w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

W dniu 19.12.2011r. W. K. złożył w ZUS wniosek o emeryturę. Do wniosku odwołujący dołączył świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione przez (...) Sp. z o.o. w W., w którym stwierdzono, że w okresie od 01.11.1975r. do 30.09.1978r. wykonywał on pracę na stanowisku ślusarza remontowego, wymienionym w Wykazie A Dziale XIV poz. 25 pkt 1 stanowiącym załącznik Nr 1 do Zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30.03.1985r. a w okresie od 01.05.1986r. do 01.11.1998r. wykonywał pracę na stanowisku hartownika.

Po rozpoznaniu tego wniosku ZUS zaskarżoną decyzją z dnia 11.01.2012r. odmówił W. K. prawa do emerytury uznając, że legitymuje się on łącznym stażem pracy w wymiarze 29 lat i 3 miesiące i 2 dni, ale nie ma wymaganego stażu pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy do pracy w szczególnych warunkach nie zaliczył w/w okresów zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. w W. podnosząc, że charakter pracy podany w świadectwie pracy w szczególnych warunkach nie odpowiada stanowisku podanemu w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W odwołaniu od powyższej decyzji W. K. wywodził, że wbrew stanowisku ZUS w spornym okresie wykonywał pracę w szczególnych warunkach i spełnia warunki do przyznania mu prawa do emerytury.

Zdaniem Sądu odwołanie W. K. od decyzji ZUS z 11.01.2012r. jest zasadne.

Ponieważ odwołujący urodził się w dniu (...), podstawą ubiegania się przez niego o prawo do emerytury jest art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Zgodnie z tymi przepisami prawo do emerytury przysługuje ubezpieczonemu urodzonemu po 01.01.1949r., jeżeli:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn,
- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego lub złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem ZUS na dochody budżetu państwa,
- w dniu wejścia w życie przepisów ustawy emerytalnej, tj. 01.01.1999r., udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 dla mężczyzn i okres zatrudnienia w szczególnych warunkach co najmniej 15 lat,
- rozwiązał stosunek pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Według przepisu § 2 ust. 1 w/w Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w Rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Z akt ZUS wynika, że W. K. osiągnął wymagany wiek 60 lat oraz na dzień 01.01.1999r. udokumentował wymagany ogólny staż pracy i nie jest członkiem OFE.

Przedmiotem sporu było natomiast ustalenie, czy posiada on wymagany okres 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Odwołujący domagał się zaliczenia do pracy w szczególnych warunkach okresów zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. w W. od 01.11.1975r. do 30.09.1978r. i od 01.05.1986r. do 01.11.1998r.

W. K. przesłuchiwany na okoliczność pracy w spornym okresie zeznał, że jako ślusarz remontowy pracował ok. 3 miesiące w W., a potem w W.. Pracował na wydziale głównego mechanika, który utrzymywał ruch w zakładzie, wydział ten zajmował się naprawą i konserwacją maszyn używanych w zakładzie w toku produkcji. Dodał, iż na stanowisku ślusarza remontowego wykonywał naprawy i konserwacje pras i pieców na hartowni. Czynności wykonywał tam, gdzie prasy i piece były zamontowane i gdzie normalnie maszyny pracowały, daną część trzeba było na hali zamontować albo wymontować, a gdy można było część naprawić na warsztacie, to po wymontowaniu była tam naprawiana.

W. K. zeznał także, iż następnie został przeniesiony na stanowisko hartownika i obsługiwał piece, w których hartowano koła zębate do skrzyni biegów. Jego czynności polegały na tym, iż układał koła na paletę, wkładał do pieca, obsługiwał ten piec i wyjmował paletę, jednocześnie obsługiwał kilka pieców.

Na okoliczność pracy W. K. Sąd przesłuchał również świadka A. S. (1).

Świadek zeznał, iż w okresie od 05.07.1974r. do 2001r. pracował w (...) Zakład Zespołów (...) w W., która potem przekształciła się w Zakład Zespołów (...), a następnie w (...) sp. z o.o. Początkowo pracował jako ślusarz-mechanik, a od 1979r. do końca pracy jako mistrz w Wydziale Utrzymania (...), z odwołującym miał styczność na obu moich stanowiskach.

Z zeznań świadka wynika, że w okresie, gdy był ślusarzem-mechanikiem i mistrzem, odwołujący też był mechanikiem i pracował na Wydziale Tłoczni, mechanicy na tym Wydziale oprócz Tłoczni obsługiwali również obsługę cieplną, tj. piece hartownicze, wykonując przeglądy tych pieców, ich naprawy i remonty, natomiast na Wydziale Tłoczni odwołujący naprawiał pracujące tam maszyny, robił ich remonty generalne i przeglądy bieżące. A. S. (1) zeznał, iż Wydział Tłoczni zajmował się robieniem wytłoczek z blachy, były one wytwarzane przez prasy mimośrodowe i pneumatyczne, odwołujący naprawiał i remontował te prasy, gdy naprawiał jedną prasę, to wszystkie inne normalnie pracowały. Pytany o sposób wykonywania czynności świadek zeznał, iż odwołujący wymontowywał zepsutą część, jeśli nie można było jej naprawić bezpośrednio na hali i brał ją na warsztat, a jeżeli nie było potrzeby wymontowywania, to wszystko robił na hali produkcyjnej. Z zeznań A. S. (1) wynika nadto, że odwołujący pracował następnie na stanowisku hartownika, obsługiwał piece hartownicze (...), wkładał tam detale do hartowania i je wyjmował.

Sąd dał wiarę w/w zeznaniom odwołującego i świadka, gdyż są zgodne ze sobą, wzajemnie się potwierdzają i uzupełniają.

W toku postępowania Sąd podjął próbę uzyskania akt osobowych W. K., nie udało się jednak ich uzyskać, dlatego ustalając czynności wykonywane przez W. K. Sąd oparł się na zeznaniach odwołującego i świadka A. S. (1) oraz danych wynikających ze świadectw pracy złożonych w ZUS.

W aktach emerytalnych W. K. znajduje się świadectwo pracy, wystawione w dniu 30.12.2000r. przez (...) Sp. z o.o. w W., w którym wskazano, iż odwołujący w okresie od 21.08.1974r. do 31.12.2000r. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku ślusarza remontowego, hartownika, pracownika ochrony fizycznej. W punkcie 8 świadectwa podano, iż wykonywał on pracę w szczególnych warunkach w okresie od 01.11.1975r. do 30.09.1978r. i od 01.05.1986r. do 01.11.1998r.

Po ustaleniu rodzaju czynności wykonywanych przez odwołującego, Sąd na wniosek ZUS dopuścił dowód z opinii biegłej z zakresu bhp, I. M., celem wskazania, czy praca odwołującego w (...) Sp. z o.o. w W. była pracą w szczególnych warunkach.

W opinii z dnia 03.04.2013r. biegła I. M. wskazała, że do pracy w szczególnych warunkach w (...) Sp. z o.o. w W. można odwołującemu zaliczyć jedynie okres pracy od 01.05.1986r. do 01.11.1998r.

W uzasadnieniu biegła wskazała, że zgodnie ze złożonymi zeznaniami świadka oraz odwołującego, jego praca w tym okresie polegała na obsłudze pieców typu (...) służących do hartowania kół zębatych, była więc pracą w szczególnych warunkach - prace w hartowniach i wytrawialniach, praca ocynkowaczy, ocynowaczy, kadmowaczy oraz galwanizerów - cynkiem, miedzią, chromem, kadmem i niklem na stanowisku hartownik, wymienionym w wykazie A dziale III poz. 76 pkt 3 zarządzenia Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego.

Sąd podziela stanowisko biegłej co do tego, iż w/w praca W. K. na stanowisku hartownika była pracą w szczególnych warunkach. Biegła opinię w tej kwestii oparła na danych wynikających z zeznań odwołującego i świadka A. S. (1) oraz danych wynikających z akt osobowych W. K..

Do tej części opinii biegłej żadna ze stron nie zgłosiła zastrzeżeń.

Biegła I. M. w opinii do pracy w szczególnych warunkach nie zaliczyła natomiast drugiego spornego okresu pracy odwołującego w (...) Sp. z o.o. w W., tj. okresu od 01.11.1975r. do 30.09.1978r.

Uzasadniając zajęte stanowisko podniosła, iż w odniesieniu do odwołującego nie został spełniony wymóg wykonywania stale i w pełnym wymiarze czasu pracy warunkach szczególnych. Zdaniem biegłej do obowiązków odwołującego, poza pracami wykonywanymi na wydziałach tłoczni, hartowni, należały również inne czynności, które nie były wykonywane na tych wydziałach, albowiem zajmował się on również naprawą w warsztacie, a więc poza środowiskiem pracy, gdzie wykonywane są jako podstawowe prace w szczególnych warunkach. Nie ma przy tym znaczenia, czy i ile czasu pracy zajmowały mu te czynności nie będące czynnościami naprawczymi wykonywanymi na wydziale tłoczni, hartowni, albowiem nie tego rodzaju praca została wyodrębniona w wykazie A dział XIV poz. 25 stanowiącym załącznik do omawianego wyżej rozporządzenia, tj. wykonywana w określonym miejscu (środowisku) pracy. Pod pozycją 25 dział XIV wykazu A wyraźnie wyodrębniono bieżącą konserwację agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie.

Biegła dodała, że (...) Sp. z o.o. w W. był zakładem motoryzacyjnym zajmującym się produkcją samochodów, dysponował obszernym parkiem maszynowym nie tylko prasami i piecami. Wśród zamontowanych obrabiarek były maszyny przystosowane do obróbki wiórowej typu wytaczarki, frezarki, tokarki i maszyny do obróbki ściernej np. szlifierki, polerki. Tylko prace związane z obróbką ścierną zostały zaliczone do prac wykonywanych w szczególnych warunkach, wymienionych w wykazie A dziale III poz. 78 szlifowanie lub ostrzenie wyrobów i narzędzi metalowych oraz polerowanie mechaniczne. Nadto jej zdaniem pracownik zatrudniony na stanowisku ślusarza remontowego w dziale Głównego Mechanika zajmuje się konserwacją i naprawami wszystkich maszyn zamontowanych w zakładzie a nie tylko pras i pieców hartowniczych.

Zastrzeżenia do tej części opinii biegłej wniósł W. K. podnosząc, iż zajmował się wyłącznie naprawą pras i pieców na hartowni. Nadto podniósł, że wykonywał czynności tam, gdzie prasy i piece były zamontowane, a praca na warsztacie nie była odrębną pracą, wynikała bowiem z konieczności naprawy wymontowanego z prasy lub pieca hartowniczego elementu i te czynności nie dyskredytują stałego charakteru pracy przy prasach i piecach, podobnie jak pracy spawacza, który musi uciąć spawany element.

W ocenie Sądu należy podzielić w/w zastrzeżenia odwołującego i do pracy w szczególnych warunkach zaliczyć okres zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. w W. od 01.11.1975r. do 30.09.1978r.

Biegła odmawiając zaliczenia w/w okresu przyjęła, iż odwołujący jako ślusarz dokonywał napraw i remontów nie tylko pras i pieców hartowniczych, lecz także innych maszyn używanych na halach produkcyjnych w (...) Sp. z o.o. w W.. Powyższy wniosek jest sprzeczny z zebraniem przed Sądem materiałem dowodowym.

Wprawdzie rzeczywiście w (...) Sp. z o.o. w W. w toku procesu produkcyjnego samochodów były używane różne maszyny, nie tylko prasy i piece hartownicze, lecz także wytaczarki, frezarki, tokarki i maszyny do obróbki ściernej np. szlifierki, polerki, sama ta okoliczność nie przesądza jednak jeszcze o tym, że odwołujący naprawiał wszystkie te maszyny.

W. K. na rozprawie w dniu 22.05.2013r., odnosząc się do opinii biegłej zeznał dodatkowo, iż Wydział Mechaniczny zajmował się utrzymaniem ruchu w całym zakładzie. Na wydziale tym były różne brygady, wśród których był podział czynności, każda z brygad zajmowała się maszynami w innej części zakładu. Jedna brygada zajmowała się tłocznia, gdzie były prasy i zgrzewarki oraz zajmowała się hartownią, inna zajmowała się obrabiarkami, inna skrawarkami, inna szlifierkami, brygady były stałe.

Sąd dał wiarę w/w zeznaniom odwołującego. Logicznym jest przyjęcie, że brygady miały podzielone czynności, gdyż ułatwiałoby to pracę, bowiem przy stosowaniu tej praktyki nie było konieczności codziennego przydzielania brygadam czynności. Nadto zauważyć trzeba, że także świadek A. S. (1) – mistrz, zeznał, iż brygada odwołującego zajmowała się prasami i piecami hartowniczymi.

W tej sytuacji błędne są wnioski biegłej o wykonywaniu przez W. K. czynności także przy innych maszynach, gdyż nie mają oparcia w materiale dowodowym, a opierają się tylko na przypuszczeniach.

Sąd za słuszne uważa również zarzuty odwołującego co do tego, iż wykonywanie przez niego czynności w warsztacie nie wyklucza uznania jego czynności za pracę w szczególnych warunkach. Rację ma W. K. podnosząc, iż wykonywał czynności naprawy i konserwacji tam, gdzie prasy i piece były zamontowane, a praca na warsztacie nie była odrębną pracą, wynikała bowiem z konieczności naprawy elementu wymontowanego z prasy lub pieca hartowniczego, dlatego czynności w warsztacie nie dyskredytują stałego charakteru pracy przy prasach i piecach. Logicznym jest przyjęcie, że nie wszystkie czynności związane z naprawą i konserwacją maszyn mogą być wykonywane na hali produkcyjnej, bowiem w przeciwnym wypadku odwołujący i inni ślusarze musieliby nosić ze sobą wszystkie narzędzia potrzebne do cięcia, szlifowania czy spawania, gdyż takie czynności są konieczne czasami do dokonania naprawy i konserwacji maszyny.

W świetle całokształtu w/w materiału dowodowego zdaniem Sądu należy uznać, że W. K. wykazał, iż w (...) Sp. z o.o. w W. w okresie od 01.11.1975r. do 30.09.1978r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach.

Z treści wykazu A Działu XIV poz. 25 Rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wynika, że prace przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie, są pracami w szczególnych warunkach w rozumieniu tego Rozporządzenia.

Tego rodzaju praca jest też zaliczona do pracy w szczególnych warunkach w Wykazie A Dział XIV poz. 25 pkt pkt 1 stanowiącym załącznik Nr 1 do Zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30.03.1985r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach maszynowego.

Wyżej wskazane przepisy wymagają wykonywania czynności naprawy i konserwacji na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Czynności W. K. dotyczyły wydziału pras i hartowni, w których wykonywano pracę w szczególnych warunkach. Czynności wykonywane w warsztacie nie były

odrębnymi, samoistnymi czynnościami, lecz były nierozdzielnie związane z czynnościami naprawy, konserwacji i bieżących przeglądów maszyn i mogły być wykonywane dopiero po wymontowaniu danej części z maszyny, a więc stanowiły pewien etap naprawy, konserwacji i przeglądów. Odwołujący słusznie też powołuje się na analogiczną sytuację w przypadku spawaczy, bowiem przed spawaniem musi on uciąć dany element, a po zesparowaniu wyrównać i oszlifować spaw, zaś czynności te nie powodują odmowy zaliczenia jego pracy do pracy w warunkach szczególnych.

Z tych względów Sąd uznał, że W. K. w (...) Sp. z o.o. w W. w okresach od 01.11.1975r. do 30.09.1978r. (2 lata 11 miesięcy) i od 01.05.1986r. do 01.11.1998r. (12 lat 6 miesięcy i 1 dzień) pracował w szczególnych warunkach, tj. łącznie 15 lat 5 miesięcy 1 dzień. Pozostałe przesłanki określone w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie były sporne.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, że W. K. przysługuje prawo do emerytury od 30.01.2012r., tj. dnia ukończenia 60 roku życia dlatego na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc dokonał stosownej zmiany zaskarżonej decyzji z 11.01.2012r.

W pkt 2 wyroku Sąd stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Zgodnie z art. 118 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120.

Przepis art. 118 ust. 1a stanowi zaś, że w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego lub brak takiej odpowiedzialności.

W niniejszej sprawie ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji było ustalenie okresu pracy w szczególnych warunkach. Zdaniem Sądu organ rentowy miał prawo nie uwzględnić świadectwa pracy w szczególnych warunkach, gdyż wskazywało ono różne stanowiska pracy. Wobec zakwestionowania tego świadectwa Sąd musiał zbadać, na czym polegały obowiązki odwołującego w (...) Sp. z o.o. w W., w tym przesłuchać świadka A. S. oraz skorzystać z opinii biegłego z zakresu bhp. Dopiero przeprowadzenie postępowania przed Sądem i uzyskanie nowych dowodów oraz ustalenie, jakiego rodzaju maszynami zajmował się odwołujący, pozwoliło na zaliczenie spornego okresu do pracy w szczególnych warunkach. W tej sytuacji ZUS nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie okresu pracy w szczególnych warunkach w toku postępowania przed tym organem.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji.